

L'habitació grisa

Sense reserves: *L'habitació grisa*, de Mònica Batet, és una novel·la de lectura imprescindible. Guanyadora del premi Just M. Casero de l'any 2006 i publicada l'any passat, malgrat el retard d'un any d'aquest comentari respecte de quan en bona lògica hauria hagut d'aparèixer, no sé si ha aconseguit molts lectors o pocs, però no crec que ningú que l'hagi llegida se n'hagi penedit. És per aquesta raó que només com a simple informació consigno que es tracta de la primer novel·la de Mònica Batet, perquè no li caldria com a exculpació d'algun defecte o d'alguna inexperiència. Ras i curt: una novel·la breu ajustada d'expressió, amb una història que interessa, ben dosificada, amb els ingredients estratègicament distribuïts i el grau precís de contenció per no caure en la repetició temerària: crec que té les pàgines que ha de tenir; no n'hi sobren i aventuro que hauria estat perillós que s'hagués allargat més. La novel·lista ha calculat bé les dimensions del relat.

La influència de Mercè Rodoreda és tan evident que s'ha volgut fer constar en la contracoberta, però aquesta devoció confessada no converteix el text en una imitació, *L'habitació grisa* presenta una nova narradora amb personalitat pròpia. Sobretot perquè tant els ingredients que proporcionen més sensació de proximitat –la identificació dels indrets de la ciutat de Tarragona que hi apareixen amb nom real, les suposicions sobre aquesta població, Mir, i la seva fabulosa llibreria- com els que semblen més resultat d'una herència literària –la crueltat, per exemple- estan subjectats per un control del ritme que revela l'escriptor de veritat. Aquesta crueltat a què acabo de fer referència ens hi pot arribar a sobrar, perquè pot ser que en reconeguem la procedència, però remarques d'aquesta mena perden importància quan comprovem que la novel·la funciona i necessita aquests components. Aquests personatges torturats, obsessius, viuen marcats per diverses infelicitats en dos ambients complementaris i que, en bona mesura, pertanyen a un altre temps –la casa familiar dels Guinovart, la llibreria Les Flors del Mal-, fins al punt que es diu de l'Helena –el personatge més vital, menys empresonat per una mena d'aturament del temps que domina els altres, potser amb l'excepció de sa filla Laura-, quan comença la relació amb l'hereu Guinovart: “Fascinada per tot el passat que s'amagava darrere del cognom del Jaume, va començar el mes d'agost comprant més llibres del compte i va acabar-lo deixant-se fer petons per ell i el seu passat”. Aquesta atmosfera closa habitada per solitaris s'expressa en una metàfora hiperbòlica

amb l'obsessió del Jaume, que arriba a aturar mil tres-cents setanta-un rellotges en l'hora de la mort de la seva dona, i, sobretot, és clar, en la utilització –en vida de l'Helena- i el tancament –després de la seva mort- de l'habitació grisa, un espai diferenciat, de llibertat íntima, dintre del gran casal perfecte sense felicitat, un espai, per aquesta mateixa raó, inutilitzat a partir de la desaparició de la persona que li donava sentit, que l'havia creat diferent en l'interior d'aquesta gàbia daurada que és l'immens casalot dels Guinovart. Les històries que s'hi van inserint –l'avi modernista fundador de la llibreria, amb la inevitable escapada a París, escriptor d'una única novel·la inacabada; la Teresa, de Miquel Guinovart; i, sobretot, és clar, la passió entre l'Helena i el poeta Eduard Valls- potencien el relat central i l'acaben justificant. Hi estan perfectament encaixades i constitueixen un més dels recursos que estiren l'atenció del lector cap a una novel·la de silencis, molt sensible al detalls i d'escriptura rodona.

MAGÍ SUNYER

Publicat al diari *El Punt* el 26 de març de 2007